

Política institucional d'Accés Obert de la Universitat de Lleida (UdL)

Accés, visibilitat, impacte i preservació de la producció científica i acadèmica de la UdL a Internet

Aprovada pel Consell de Govern el 30 de maig de 2012, acord 124/2012

Sumari

1. Antecedents

- 1.1 Contextos internacional i nacional
- 1.2 Marc legal

2. Política institucional d'accés obert

1. Antecedents

La necessitat de promoure la difusió de la recerca i de la docència en el context de la societat de la informació i les facilitats de l'edició electrònica han propiciat que sorgís el moviment de l'accés obert (AO) a la informació. Aquest moviment postula un accés permanent, gratuït i lliure de restriccions als continguts científics i acadèmics amb l'objectiu d'afavorir la visibilitat, la difusió i la socialització del coneixement.

Davant d'aquest context, la implantació d'una política d'accés obert a la UdL promourà més visibilitat i impacte de la producció científica i acadèmica i un millor posicionament institucional.

1.1 Contextos internacional i nacional

En els darrers anys s'han elaborat moltes declaracions internacionals i nacionals a favor de l'Accés Obert de les quals la UdL n'ha subscrit les més importants, entre elles, la Declaració Berlín, signada per la UdL al 2006.

En l'àmbit **internacional** destaquen les següents declaracions i iniciatives:

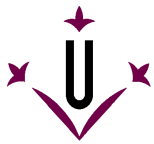
- Budapest Open Access Initiative¹ (2002)
- Bethesda Statement on Open Access Publishing ²(2003)
- Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities³ (2003)
- **L'Associació Universitària Europea (EUA) Recommendations from the EUA Working Group on Open Access** ⁴ (2008). Recomanava a les universitats la creació de repositoris institucionals i el desenvolupament de polítiques d'accés obert.

1 Budapest Open Access Initiative (<http://www.soros.org/openaccess/read.shtml>)

2 Bethesda Statement on Open Access Publishing (<http://www.earlham.edu/peters/fos/bethesda.htm>)

3 Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities (<http://www.zim.mpg.de/openaccess-berlin>)

4 Recommendations from the EUA Working Group on Open Access (<http://openaccess.eprints.org/index.php?/archives/385-guid.html>)

- El Consell de Recerca Europeu (ERC) [OpenAIRE: Open Access Infrastructure for Research in Europe](#)⁵ (2008). Estableix que totes les publicacions derivades dels projectes finançats per l'ERC siguin dipositades en repositoris institucionals o tèmaticos. [OpenAIRE Plus](#) continua i amplia el projecte inicial OpenAIRE.

En l'àmbit espanyol cal destacar:

Declaración de CRUE/REBIUN en apoyo del modelo de acceso abierto⁶ (2004). Proposa una serie de medidas que faciliten la transició cap a un nou paradigma de comunicació científica.

“1. Insta a los autores, especialmente aquellos que desarrollan proyectos financiados con fondos públicos, a:

- Dar prioridad, al enviar sus trabajos para su publicación, a aquellas publicaciones que siguen el modelo de acceso electrónico abierto.
- En ningún caso, ceder totalmente sus derechos de autor, de modo que puedan depositar copia de sus trabajos en repositorios institucionales de acceso electrónico abierto.

2. Insta a las instituciones académicas y científicas a:

- Crear y mantener repositorios institucionales de acceso electrónico abierto, donde se depositen copias de los trabajos científicos producidos por sus profesores e investigadores (artículos, revistas, tesis, informes, etc.)
- En caso de no ser posible el punto anterior, promover el envío de esos trabajos a repositorios de carácter suprainstitucional.
- Fomentar la publicación de los trabajos de sus profesores e investigadores en aquellas publicaciones que siguen el modelo de acceso electrónico abierto.

3. Insta a las autoridades políticas con responsabilidad en el ámbito científico, educativo o cultural a:

- Financiar la creación de los repositorios institucionales o suprainstitucionales antes mencionados.
- Promover y colaborar en proyectos que contribuyan a la creación y desarrollo o de publicaciones de acceso electrónico abierto o de preservación a largo plazo de la producción científica, educativa y cultural en formato digital libremente accesible”.

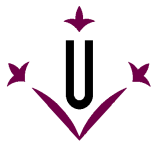
En l'àmbit català:

El Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) va acordar dur a terme diferents actuacions amb la finalitat d'impulsar l'accés obert a la recerca de Catalunya. El pla d'actuacions per a l'accés obert a Catalunya té com a fita clau l'horitzó 2012, quan «en els processos d'avaluació de projectes d'investigació, d'acreditació del professorat, d'avaluació de la recerca (sexennis) o de concursos de promoció interna es tindran en compte exclusivament les publicacions incloses en un repositori d'accés obert»⁷. Aprovat en el plenari del CIC el 22 de juny de 2009.

⁵ OpenAIRE (<http://www.openaire.eu/>)

⁶ Declaración de CRUE/REBIUN en apoyo del modelo de acceso abierto (<http://www.ucm.es/BUCM/boletin/bibliotecario/01/acceso.pdf>)

⁷ Informe sobre els treballs de la subcomissió promotora de mesures afavoridores de l'accés obert de la Junta del Consell Interuniversitari de Catalunya (http://docs.cbuc.cat/bdc/CIC_0906_AccesObert_Def.pdf)

1.2 Marc legal

Ley 14/2011 de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación

La Llei de la ciència, la tecnologia i la innovació, recull en el seu article 37 l'obligació de la publicació en accés obert de la recerca finançada amb fons públics, i la difusió en accés obert en repositoris institucionals o temàtics.

- “1. Los agentes públicos del Sistema Español de Ciencia, Tecnología e Innovación impulsarán el desarrollo de repositorios, propios o compartidos, de acceso abierto a las publicaciones de su personal de investigación, y establecerán sistemas que permitan conectarlos con iniciativas similares de ámbito nacional e internacional.
2. El personal de investigación cuya actividad investigadora esté financiada mayoritariamente con fondos de los Presupuestos Generales del Estado **hará pública una versión digital de la versión final de los contenidos que le hayan sido aceptados para publicación en publicaciones de investigación seriadas o periódicas, tan pronto como resulte posible, pero no más tarde de doce meses después de la fecha oficial de publicación.**
3. **La versión electrónica se hará pública en repositorios de acceso abierto reconocidos en el campo de conocimiento en el que se ha desarrollado la investigación, o en repositorios institucionales de acceso abierto.**
4. La versión electrónica pública podrá ser empleada por las Administraciones Públicas en sus procesos de evaluación.
5. El Ministerio de Ciencia e Innovación facilitará el acceso centralizado a los repositorios, y su conexión con iniciativas similares nacionales e internacionales.
6. Lo anterior se entiende sin perjuicio de los acuerdos en virtud de los cuales se hayan podido atribuir o transferir a terceros los derechos sobre las publicaciones, y no será de aplicación cuando los derechos sobre los resultados de la actividad de investigación, desarrollo e innovación sean susceptibles de protección.”⁸

Real Decreto 99/2011 de regulación de las enseñanzas oficiales de doctorado

El Real Decreto que regula els ensenyaments oficials de doctorat, estableix a l'article 14 que un cop aprovada la tesis, s'ha d'incorporar a un repositori institucional per tal que sigui lliurement consultable.

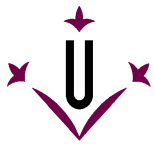
- “14.5. Una vez aprobada la tesis doctoral, **la universidad se ocupará de su archivo en formato electrónico abierto en un repositorio institucional** y remitirá, en formato electrónico, un ejemplar de la misma así como toda la información complementaria que fuera necesaria al Ministerio de Educación a los efectos oportunos.
- 14.6. En circunstancias excepcionales determinadas por la comisión académica del programa, como pueden ser, entre otras, la participación de empresas en el programa o Escuela, la existencia de convenios de confidencialidad con empresas o la posibilidad de generación de patentes que recaigan sobre el contenido de la tesis, las universidades habilitarán procedimientos para desarrollar los apartados 4 y 5 anteriores que aseguren la no publicidad de estos aspectos.

Disposición transitoria primera. Doctorandos conforme a anteriores ordenaciones.

1. A los doctorandos que en la fecha de entrada en vigor de este real decreto hubiesen iniciado estudios de doctorado conforme a anteriores ordenaciones, les será de aplicación las disposiciones reguladoras del doctorado y de la expedición del título de Doctor por las que hubieren iniciado dichos estudios. En todo caso, el régimen relativo a tribunal, defensa y evaluación de la tesis doctoral previsto por el presente real decreto será aplicable a dichos estudiantes a partir de un año de su entrada en vigor.”⁹

8 Ley 14/2011, de 1 de junio, de la Ciencia, la Tecnología y la Innovación. (http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2011-9617)

9 Real Decreto 99/2011, de 28 de enero, por el que se regulan las enseñanzas oficiales de doctorado (<http://www.boe.es/boe/dias/2011/02/10/pdfs/BOE-A-2011-2541.pdf>)

2. Política institucional d'accés obert

Per tal de promoure la difusió de la producció científica i acadèmica en accés obert i seguint les recomanacions del Consell de la European University Association, la Declaració de Berlín signada per la UdL al 2006 i els acords d'aprovació¹⁰ i ratificació¹¹ del Repositori Obert de la UdL, la Universitat de Lleida recomana que:

- a) **El personal docent i investigador (PDI)** de la universitat dipositin una còpia electrònica de les seves publicacions (articles de revista, ponències, comunicacions, documents científicotècnics, llibres o capítols de llibres, informes de recerca, materials docents, etc.) al repositori institucional de la universitat i, si s'escau, al repositori de material docent en accés obert UdL OpenCourseWare¹².
 - Es tindran en compte les condicions establertes per les editorials en relació amb l'arxiu de documents en repositoris d'accés obert. Si aquestes condicions no permeten incloure la darrera versió de la publicació, cal incloure la publicació preliminar o, com a mínim, les metadades completes que la descriuen i el text complet, que quedarà en accés restringit amb un embargament de, com a màxim, 12 mesos.
 - El dipòsit dels documents s'hauria de dur a terme tot just després de la publicació i en qualsevol cas en un termini no superior als 12 mesos.
 - De manera complementària, la universitat recomana al PDI la publicació, quan sigui possible, en revistes d'accés obert.
- b) **Els doctorands** de la universitat dipositin una còpia electrònica de les seves tesis doctorals llegides a la UdL al repositori institucional. Segons el Real Decreto 99/2011 que regula els ensenyaments oficials de doctorat, estableix que un cop aprovada la tesis, s'ha d'incorporar a un repositori institucional per tal que sigui lliurement consultable.
- c) **Els estudiants** de la universitat dipositin una còpia electrònica dels treballs de fi de grau, de fi de màster, etc. al repositori institucional. Tal com consta en algunes de les normatives de les facultats i escoles de la UdL¹³

10 Acord núm. 333/2009 del Consell de Govern de 17 de desembre de 2009, pel qual s'aprova el repositori digital de la Universitat de Lleida

11 Acord núm. 146/2010 del Consell de Govern de 30 de juny de 2010, pel qual es ratifica el Repositori Obert de la Universitat de Lleida

12 Els **materials docents amb llicència d'accés obert** publicats a UdL OCW es recol·lecten pel repositori institucional, per tal d'optimitzar temps i recursos. (<http://ocw.udl.cat>)

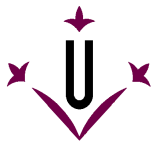
13 Normatives de fi de treballs de fi de grau, màster, etc. de les facultats i escoles de la UdL.

Reglament dels Treballs de Final de Grau (TFG) i Màster (TFM) de l'Escola Politècnica Superior

http://www.eps.udl.cat/docs/info_acad/normatives/tfg/actual/normativa/Reglament_TFG_i_TFM.html

Normativa de Treball Final de Grau de l'ETSEA

http://www.etsea.udl.es/export/sites/Etsea/normativa/Normatives/norm_TFG_graus_ETSEA_v4_FINAL.pdf

La universitat adoptarà les mesures d'incentivació que consideri adients – incidència en el finançament dels departaments, consideració en les convocatòries d'ajuts, etc. - orientades al compliment del present mandat a partir de l'1 de gener de 2012

La Universitat de Lleida pel que fa als documents inclosos als repositoris d'accés obert propis o en aquells què participi es compromet a:

- Promoure l'accés obert a internet de la producció científica i acadèmica realitzada pel seu professorat, personal investigadors i estudiantat.
- Vetllar pel respecte als drets d'autor, la propietat intel·lectual i la confidencialitat de les dades personals.
- Seguir normatives i criteris internacionals estandaritzats per a repositoris.
- Coordinar-se amb la resta del sistema universitari per tal que RECERCAT MDX, TDX, OCW, RECOLECTA, DRIVER, etc. puguin recollir la totalitat de la producció científica i acadèmica de les universitats en els àmbits català, espanyol, europeu i internacional.
- Respondre a les condicions de publicació exigides en el marc d'alguns projectes europeus.
- Incrementar la visibilitat i la interoperabilitat dels documents incorporant-los a cercadors acadèmics, portals, directoris, etc. (Scirus, Google Scholar, OpenDoar, etc.)
- Coordinar-se amb el Servei d'Edicions i Publicacions de la UdL per a dipositar al repositori institucional:
 - Els textos universitaris, obres d'investigació, treballs de caràcter monogràfic, manuals i altres materials, tot tenint en compte les condicions establertes per aquest servei per a dipositar en accés obert.
 - Les revistes publicades per aquest servei al repositori institucional o altres repositoris consorciats. Es fixa un any d'embargament. Els articles es podran posar el mateix dia de la seva publicació si així ho autoritza l'autor.
- Preservar i mantenir l'accés perpetu de les publicacions dipositades en el repositori.
- Eximir el personal docent i investigador de la referència i lliurament de la documentació dipositada en el repositori institucional de la UdL en les convocatòries d'ajuts i en els concursos interns que realitzi.
- Coordinar-se amb l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) perquè pugui accedir a la documentació dipositada en el repositori institucional de la UdL a fi d'eximir el personal docent i investigador de la referència i lliurament de l'esmentada documentació en les sol·licituds d'ajuts, avaluacions i acreditacions.

- Incrementar la visibilitat i la interoperabilitat dels continguts del repositori institucional mitjançant protocols i estàndards internacionals de metadades (OAI-PHM, OAI-ORE i SWORD i els que puguin aparèixer en un futur. El repositori insitucional utilitza l'aplicació de programari lliure DSpace.
- Garantir la relació i la interoperabilitat entre el programa de Gestió de la Recerca (GREC), i el repositori institucional.¹⁴

Vista la confomitat de l'Assessoria Jurídica

Lleida, 17 de maig de 2012

¹⁴ Garantir la interoperabilitat entre el GREC i el DSPACE (programari de gestió del repositori institucional) optimitzant la gestió dels fluxos d'informació i els recursos.